

KRONOLOGI ÖVER FLYGET I SVERIGE

FÖRKORTNINGAR

(Inom parentes anges tidpunkt för grundandet)

ABA	AB Aerotransport (1924)
AETA	AB Enoch Thulins Aeroplanfabrik (1915), även kallat Thulinverken
AFF	Aktiebolaget Förenade Flygverkstäder (1937)
Afi	AB Flygindustri i Malmö (1925)
ASJ	AB Svenska Järnvägsverkstäderna
ASJA	AB Svenska Järnvägsverkstädernas Aeroplanavdelning (1930)
BOAC	British Overseas Airways Corp. (1939)
CA	chefen för armén
CFM, CVM	Centrala flygverkstaden å Malmen (1915, 1926, se anm. 1)
CFS	Centrala flygverkstaden i Stockholm (1926)
CFV, CVV	Centrala flygverkstaden i Västerås (1936, anm. 2)
CFV	chefen för flygvapnet (1926)
CM	chefen för marinen
CVA	Centrala flygverkstaden i Arboga (1945)
DDL	Det Danske Luftfartselskab A/S
DELAG	Deutsche Luftschiffahrts AG (1909)
DFS	Deutsche Forschungsanstalt für Segelflug
DLH	Deutsche Luft Hansa AG (1926, se anm. 3)
DLR	Deutsche Luft-Reederei GmbH (1917)
DNL	Det Norske Luftfartselskap A/S
FF	Flygförvaltningen (1966, se anm. 4)
FFA	Flygtekniska försöksanstalten (1940)
FFK	Frivilliga flygkåren (1949)
FFV	Försvarets fabriksverk (1943)
FFVS	Flygförvaltningens flygverkstad i Stockholm
FMV	Försvarets materielverk (1968, se anm. 5)
FortF	Fortifikationsförvaltningen
FS	flygstaben (1926)
FV	flygvapnet (1926)
FVM	Flygkompaniets verkstad på Malmen
KFF	Kungl Flygförvaltningen (1936)
KLM	Koninklijke Luchtvaart Maatschappij N.V. (1919)
K.M:t	Kunglig Majestät
KSAK	Kungl. Svenska Aeroklubben (1921)
LIN	AB Linjeflyg (1957)
NAB	Nordiska Aviatik AB (1916)
NATO	North Atlantic Treaty Organization (1949)
Nohab	Nydquist och Holm AB
Pan Am	Pan American World Airways Inc. (1927)
RAK	Rikets allmänna kartverk
SAAB, Saab, Saab-Scania	Svenska Aeroplan AB (1937, se anm. 6)
SAK	Svenska Aeroplankonsortiet (1912)
SAS	Svenska Aeronautiska Sällskapet (1900)
SAS	Scandinavian Airlines System (1946)
SFA	Svenska Flygmotor AB (1939)
SILA	Svensk Interkontinental Lufttrafik AB (1943)
STAL	Svenska Turbinfabriks AB Ljungström
SW	AB Södertälje Verkstäder (se anm. 7)

TFSH   Trafikflygarhögskolan (1984)
VASP   Viacao Aerea São Paulo (1933)

Anmärkningar:

- 1) Malmen är det ursprungliga namnet på den militära anläggningen. Vid järnvägens tillkomst fick järnvägsstationen namnet Malmslätt. Malmslätt är idag en stadsdel i Linköping och tillika en postadress.
- 2) Beteckningen ändrades från CFV till CVV för att sammanblandning med beteckningen för chefen för flygvapnet skulle undvikas. Därvid ändrades också CFM till CVM. Samtidigt avvecklades CFS.
- 3) Skrivsättet ändrades till Lufthansa 1933.
- 4) Betr. tillkomst och organisation av KFF, FF, FFV, FMV se t.ex. Norrbohm & Skogsberg, red. 1986. Det bevingade verket. Försvarets materielverk.
- 5) Årtalet 1968 avser FMV:s övertagande av KFF:s uppgifter.
- 6) Då företaget bildades användes beteckningen SAAB, men efter ombildningar, sammanslagningar och organisationsförändringar används Saab, vilken i denna skrift är genomgående för samtliga flygplan med ursprung i SAAB och Saab.
- 7) Olika stavningar förekommer vid olika tidpunkter. Här används genomgående den angivna.

LITTERATUR

BÖCKER

- Ahlgren, J. & Christoffersson, L. 1993. Nya faktaboken om JAS 39 Gripen, IGJAS.
Ahlgren, J. & Christoffersson, L. 1995. Faktaboken om JAS 39 Gripen. Utgåva 3, IGJAS.
Ahrenberg, A. 1957. Ett Flygarliv, Allhem.
Anderson Jr, J.H. 1989. Introduction to Flight. Mc Graw-Hill Inc., New York.
Andersson, H.G. 1990. SAAB. Flygplan sedan 1937, Bevingade ord.
Andersson, L. 1990. Svenska flygplan, Allt om Hobby.
Andersson, L. 1992. Svenskt Militärflyg. Propellerepoken, Allt om Hobby.
Andrée, S.A., Strindberg, N. & Fraenkel, K. 1930. Med Örnen mot polen, Bonniers.
Andrews, A. 1977. Back to the Drawing Board. David And Charles, London.
Annerfalk, A. 1994. Flygvapnet - en historisk översikt, Aviatic.
Annerfalk, A. & Sidelöv, C. 1990. SAAB Safir, Aviatic.
Asklin, G. 1968. En flygflottilj. F 16.
Asklin, G. 1980. Vingad Vakt i Väst. Lindgren & Söner, Göteborg.
Bennegård, H. 1982. Göteborgs Luftförsvär. Lindgren & Söner, Göteborg.
Bennegård, H. 1975. Kungl. Göta Flygflottilj 1940-69. Lindgren & Söner AB.
Berns, L. (red). 1996. Flygande Tunnan - en antologi, Allt om Hobby.
Berns L. 1994. Flygstaben. En minnesbok, Försvarsmakten.
Billing, P. 1994. Svensk Flygtjänst AB – Swedair, Bevingade Ord.
Blom, V. (opubl.). Svensk flygkronologi.
Bratt, E. 1994. Folk och flyg, Flygföretag HB.
Bratt, E. 1992. Människor och flygande maskiner, Flygföretag HB.
Bratt, E. 1986. Silvervingar, Flygföretag HB.
Böhme, K.-R. 1982. Svenska vingar växer, Militärhistoriska Förlaget.
Carlsson, S.-O. 1991. Första boken om Gripen, Bevingade Ord.
Dahlstedt, E. 1994. Starter och landningar, Luftfartsverket.
Forsberg, S. 1994. Från B 3 till Jaktviggen, F 17.
Forsberg, S. m.fl. 1990. Skånska Flygflottiljen 50 år. F 10.
Gibbs-Smith, C.H. 1970. Aviation, an Historical Survey. Science Museum, London.
Gullberg, T. 1929. Svenska Vingar, Holger Schildts förlag.
Gunston, B. 1995. Jet and Turbine Aero Engines, Patrick Stephens.
Gunston, B. 1986. World Encyclopedia of Aero Engines, Patrick Stephens.
Hallion, R.P. 1988. Test Pilots. Smithsonian Inst. Press, Washington, D.C.
Hinnerson, G. 1981. Nieuport IVG "Monoplanet", ÖFS.
von Karman, T., Edson, L. 1967. The Wind and Beyond, Little, Brown & Comp. Boston.

Jarneberg, E. 1987. F 2 – Hägernäs, Täby Hembygdsförening.
 Jonason, D. (Mr Jones). 1918. Flygfolk, Nationalförlaget
 Karlsson, J.O. Swedish Military Aviation. Swedish Air Force Serials 1926-1990. Ej utgiven.
 Karlsson, K. m.fl. 1991. F 21. 50 år och framåt, F 21.
 Karlström, B. 1983. Flygplansritningar 1. Svenska Flygvapnets Skolflygplan 1926-83, Allt om Hobby.
 Karlström, B. 1985. FV Jaktflygplan 1926-84, Allt om Hobby .
 Karlström, B. 1986. FV Bombflygplan 1926-86, Allt om Hobby.
 Karlström, B. 1988. FV Spaningsflygplan 1926-86, Allt om Hobby.
 Karlström, B. 1989. FV Transportflygplan 1926-89, Allt om Hobby.
 Karlström, B. 1991. Svenska militära helikoptrar, segel- och provflygplan, samt arméflygplan, Allt om Hobby.
 Karlström, B. 1994. Flygplan och helikoptrar i svensk offentlig tjänst, Allt om Hobby.
 Kernell, S. (opubl.). Ballonghistoria.
 Lindholm. M. 1952. Flyg i natt, Allhems förlag.
 Longyard, W.H. 1980. Who´s Who on Aviation History, Airlife.
 Lundin, L.E. 1991. Svenska civila och militära helikoptrar. III, Air Historic Research.
 Lundström, Å. 1970. Minnen. AB Landstryck.
 Lüning. Ö. 1978. Luftpostens historia i Norden, Sveriges Filatelistförbund.
 Martin. H. 1936. Flykten över Atlanten, Bonniers.
 Nilsson, L.-A. & Sandberg, L.A. 1994. Kurirflyg, Gullers.
 Norberg, E. 1971. Flyg i beredskap, Allmänna förlaget.
 Norrbohm, G., Skogsberg, B. 1975. Att flyga är att leva, Bokförlaget Bra Böcker.
 Norrbohm, G., Skogsberg, B. 1980. Vingar över Vasaborgen, F 12.
 Norrbohm, G., Skogsberg, B. 1980. Över land och hav, F 11.
 Norrbohm, G., Skogsberg, B. 1985. Flygande Högvakt, F 18.
 Norrbohm, G., Skogsberg, B. (red.). 1986. Det bevingade verket, Försvarets Materielverk.
 Norrvi, Y. 1950. Boken om KSAK de första 50 åren, Kungl. Svenska Aeroklubben
 Norrvi, Y. 1975. 75 år i luften, Kungl. Svenska Aeroklubben.
 Odqvist, G. (red.) 1979. Kungl Västmanlands Flygflottiljs Historia 1929-1979,
     Västmanlands flygflottiljs historiekommitté.
 Palmqvist. B. 1992. Tord Ångström, Luftfartsverket.
 Petersson, C.L.A. 1985. Flygkompaniet och CVM, Eget förlag.
 von Porat, G. 1963. Flyget blev mitt liv, Bonniers.
 Samuelson. G. 1976. Flygandets Teknologi, Saab-Scania AB.
 Samuelson, G. 1980. Georg Unné - den förste svensk som flög, ÖFS.
 Skogsberg, B. 1981. På filmens vingor, Bokförlaget Bra Böcker.
 Stridsberg, S. 1987. Flygplan 37 Viggen, Frank Stenvalls Förlag.
 Stridsberg, S. 1990. Sveriges äldsta flygplats 80 år. Ljungbyhed 1910-1926, Krigsflygskolan Ljungbyhed.
 Stridsberg, S. 1985. Tionde Flygflottiljen på Bulltofta 1940-1945, Skånska Flygflottiljen.
 Svedenborg, V. 1939. Över och under moln, Gebers.
 Söderberg, M. (red.). Flygtekniska Försöksanstalten 1940-1990, FFA, Bromma.
 Söderberg, N. 1980. Flygpionjärerna i Landskrona och Ljungbyhed. Flyghistorisk Revy, SFF
 Söderberg, N. 1971. Med spaken i näven, Firma Flyglitteratur.
 Taylor, M.J.H. 1989. The Aerospace Chronology, Tri-Service Press Ltd, London.
 Waernberg, J. 1995. Flygoperation Balchen, SFF och F 21.
 Waernberg, J. 1994. Pionjärflygare - tidiga flygförsök i Norden, Allt om Hobby.
 Wegmann, R. & Widfeldt, B. 1991. Nödlandning Sverige, Air Historic Research.
 Widfeldt, B. 1983. The Luftwaffe in Sweden 1939-1945, Monogram.
 Widfeldt, B & Hall, Å. 1999. Svenska vingor 1, Air Historic Research
 Winquist, S.G. 1969. Svenska ljudfilmer 1929-69 och deras regissörer, Proprius.

UPPSLAGSVERK, ÅRSBÖCKER

Allers Flygklubb. 1936. Samlaralbum.
 ANNO. Årsbok utg av Förlagshuset Norden och Svenska Dagbladet.
 Bra Böckers Lexikon. 1973 -.
 De första 50 åren. SAS Public Relations 1996.

Ett år i luften. Flygets årsbok 1949 till 1958. 59-60, 60-61,61-62, 62, 63, 64, 69-70, Allhem.
Flyg 84-Flyg 94. Flygets årsbok, Bevingade Ord.
Guinness Book of Aircraft. Records, Facts and Feats, Guinness 1992.
Ikaros. Flygvapenmusei årsbok, Flygvapenmuseum.
I luften. Flygets årsbok 1980-1983, Libers förlag.
Krönika över 20:e århundradet, Bonniers 1988.
Matrikel 1994, Svenska ballongfederationen.
Nationalencyclopedia, Bokförlaget Bra Böcker 1989-1996.
Nordisk familjebok. 2. uppl. NF:s förlag 1904-1926.
När Var Hur. Årsbok, Forum 1945-.
Svensk Flygkalender 1946-1949, KSAK/ Tidskriften Flyg 1946-1949.
Svensk Flygkalender 1950, Tidskriften Teknikens Värld 1950.
Svenska Dagbladets årsbok 1923-1963.
Svenskt flyg och dess män. 1940, Bokförlaget Mimer AB.

FLOTTILJBÖCKER UTAN ANGIVEN FÖRFATTARE

Flyget på Karlsborg. Västgöta Flygflottilj, F 6 1989
Kungl Svea Flygflottilj 1938-74, F 8 1974
F 11 1941-80, Södermanlands Museum 1980.
Bråvallavingar, F 13 1993.
Flyget i Mickedala. F 14 50 år, Flygvapnets Halmstadsskolor 1994.
Vingar över Uppland. F 16 1943-1993, F 16 1993.
Blekinge Flygflottilj 40 år. F 17 1984.

TIDSKRIFTER

Flygning, KSAK, -18, 1942,
Flygning-Flygpost, KSAK, Flygvapnet, -24, 1942
Flyg, KSAK, Flygvapnet, 1943-.
Flyghistoriskt Månadsblad. Organ för Svensk Flyghistorisk Förening, -1989.
Scientific American, October 1997. Straight up into the blue & The Lure of Icarus.
Svensk Flyghistorisk Tidskrift. Organ för Svensk Flyghistorisk Förening 1990 -.
Kontakt. Tidskrift 1971 – 1991, Kontaktgruppen för flyghistorisk forskning, Göteborg.

DIVERSE

"Minns Du, Nisse...". Personliga minnen tillägnade Nils Söderberg på hans
80-årsdag 26 april 1977 (utgivningsår och förlag ej uppgivna).